

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolalaisen ja karjalalaisen hengen vaali ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

Nro 21 • Perjantaina 28. toukokuuta 2004

55. VUOSIKERTA

Irtonumerohinta 1 €

**LAATUA
EDULLISUUTTA
AMMATTILAISelta**

- Kellohuoltopalvelu
- Käsikaiverrukset
- Konekaiverrukset
- Korukorjaus/
kivi-istutustyöt
- Sormuksien
valmistus
- Ja nyt myös
lasikaiverrus

KAIKKI PAIKAN PÄLTÄ

KELLOLIIKE
Juhani Lankinen Ky
Kauppalankatu 2, Loimaa
Puh. (02) 763 2760
(Kaupungintaloa vastapäätä)

Kuha on leipää ja lämmintä

Tuttuja vieraita

Olen Aarne Elolampi ja asun Uudellamaalla Nummi-Pusulan kunnassa. Olen syntynyt Kurkijoella Kuoppalan kylässä pienessä savusaunassa. Ikää on kertynyt 79 vuotta. Edesmenneen vaimoni jälkeen olen asunut yksin jo kohta 3 vuotta. Jos et kerro kenellekkää, on minulla kolme erittäin hyvää tyttöä, jotka pitää minusta hyvää huolta. En yleensä julkisesti lapsia kehu, teki hyvää, kun saan näin salaa Sinulle kertoa.

Elämän työtä

Elämäntyöni on ollut hyvin moninaista, sodan jälkeen olen kulkenut läpi Suomen. Jonkun aikaa olen ollut Saksassa rakennustöissä.

Lopotista nykyistä rakennustyyliä.

Yleensä olen tehnyt töitä, mitä olen saanut. Koskaan en ole työttömänä ollut. Verottaja on köytännyt minulle ammatteja monta, maanviljelijä, kirvesmies, metsätyömies, mutta ehkä sekatyömies sattui minua lievenne.

Olen omasta elämästä

kirjottanut joskus jonkun pienen jutun. Jos löydän, lse on täs mukana, jos ei oo, en oo löytänyt.

Luottamustoimiin en ole innostunut koskaan, eikä kai ole ollut edellytyksiäkään. Oman perheen toimeentulon turvaamisessa on ollut täysi työ. On sentään joskus

kunnanvaltuusto on ehdokkaaksi pyydetty ja tällä hetkellä olen asuntoyhtiön puheenjohtajana, mutta haluaisin siirtäkin jo luopua.

Yhteenkuulamista

Karjalaisuus merkitsee jonkinlaista yhteenkuulamista. Vaikka tuntemattoman karjalaisen tapaa maailmalla, se tuntuu tutulta.

Karjalan perinteistä tulee mieleen kaurakiisseli, josta tykkään yhä ja toinen on rotinat. Tuttavaperhe sai äskettäin kaksoset, silloin tuli mieleen, että täytyy mennä rotinoille. Tyttäreni kanssa leivottiin rotinaneli ja hän meni rotinoille. Minä kirjoitin saatesanat, jotka on kait julkaistu muistakseni Kurkijoki-lehdessä. Niistä rotinoista on ollut paljon iloa.

Taitaa olla jo 10 vuotta aikaa, kun kävin Lopotissa ja Kuoppalassa. Kylä oli autio ja tyhjä, kokemus oli kaiken kaikkiaan masentava.

Sisäsivuilla TÄNÄÄN

Martti Toiviaisen muistoksi sivulla 2
Lyyli Nevanperä muistelee sivulla ..4
Kalapoika sivulla5
Aino paimenena sivulla6
Kaurakiisseliä sivulla7
Helluntaina sivulla8

Tervetuloa tänään Kurkijoen Marttojen tarjoamille kahveille toimitukseen klo 10-14. Esillä edelleen Anita Heinosen Kurkijoki aiheista taidetta

Hevosella evakkoon

Talvisodan jälkeisestä evakkomatkasta vois kirjoittaa vaikka kirjan, kun ajettiin hevosilla kaks viikkoo Kurkijoelta Viitasaarelle, päästiin matkan varrella johonkin savusaunaan kylpemään. Yksi naapurin vanha mies ajoi partaveitsellä sielä pimeässä saunassa partansa, sitä vieläkin ihmettelen.

Lapsuudesta on kait yksi asia jäänyt painamaan mieltä. Mentiin vanhemman veljeni kanssa naapuriin, jossa oli kaksi minusta vanhempaa poikaa. Pojat alkoivat tehdä kessusätkijä ja polttaa niitä, minä toisten mukana. Lähtiessä isommat pojat vannottivat minua, että ei saa puhua tästä kessun poltosta mitään. Äiti oli jo rapulla vasta. Menin äitin eteen ja sanoin kohta, että ei me poltetu yhtään sätkää. Jostain syystä tämä asia ei ole jäänyt mielestä pois.

Onhan se hyvä, että Karjalan luovutus pidetään esillä, jos joskus sen takaisin sais. Henkilökohtaisesti

en enää asumaan sinne lähtis. Minulla ei ole luottamusta venäläisiin ja johan tässä ikäkin haraa vastaan.

Karjalaisuuteni olen kokenut erittäin myönteisenä, en ole koskaan kokenut itseäni toisen luokan kansalaisena pidettävän. Päinvastoin, paljon myönteisiä kokemuksia on ollut matkan varrella. Ennen sanottiin, että kuha on leipää ja lämmintä, mutta nykyisin vanha ihminenkin on tullut vaatimammaksi. Terveys on kait tärkein, omat lapset ja mukavat ihmiset.

Oma ihteni

En ole tietoisesti siirtänyt perinteitä vaan olemalla vain oma ihteni, siitä niitä on siirtynyt ja olen tyytyväinen. Perinteiden säilyttäminen tulee olemaan vaikeeta, jos ei nuorisoa saata innostutamaan asiaan. Näyttää siltä, emä suomen kielikin muuttuu kohta englanniksi.

On ensinnäkin ihme, että Kurkijokelainen-lehti vielä ilmestyy. Toivon, että sitä

JATKUU SIVULLA 4

OMAN ELÄMÄN VARRELTA

Nyt on minulla paineita vähän, kun pitäis saada syntymää joku sana tähän. Laitanjonkun ajatuksen vaikka menestystarinasta omasta, joka on syntynyt muun työn lomassa.

En löytänyt mitään tekoja suuria, olen elänyt kait pelkällä hyvällä tuurilla, enkä ole vielä keksinyt, mikä minusta olis pitänyt tulla, ja mikä ala olis sopiva mulla.

Lapsuusajasta ei ole sanottavaa mitään pahaa, vaikka ei käytetty paljon rahaa. Suureksi mieheksi imettiin tissistä maitoa, jos ei äiti ollut kotona, ryypättiin lehmän maitoa aitoon. Siitähän se kasvoi se

suomalainen sisu, kun lapsi sai mahdollisimman vanhaksi tisuun.

Nykysin on isot koulut, missä opetetaan lasten hoitoa ja tekoo, ennen ei tarvittu kouluja näitä, luonto oli hoitanut nämä asiat jo ennen häitä.

En ollut selvinnyt oikein lapsenkenkistä kun täytyi yrittää pysyä sodassa henkissä. Siinä oli kait apua suuremmista voimista, eikä niinkään vaatimattomista omista toimista.

Loppuihan se sota, mutta meni oma koti. Säilyi sentään henki, vaan ei miulla ollut etes ommii kenkiä. Suomi lahjotti miulle armeijan vaatteet ja monenlaiset aatteet.

Rintamamiesten arvostus oli nolla, kun maata puolustamassa oli saatu olla. Tehokas ropakanta oli sekottanut rehellisen Suomen kansan yhtään päivää onnetonta, joka olis ollut Suomen kansan tuho ja siihen olis loppunut uho. Onneksi järki voitti ja vapaus tälle pienelle kansalle koitti.

Evästä ei armeijasta saanut, eikä kukaan työpaikkaa taannut. Kukaan ei puhunut ansio sidonnaisuudesta mitään, itse piti elintasosta huoli pittää.

Ei se ollut kovin helppoo, mutta poissa oli suurin sodan pelko. Johtajanpaikkoja ei ollut tarjolla missään, jouduin tunkeutumaan synkän metsän

sissää. Opin ammatin ihan uuden ja hakkasin halkoja pinon suuren.

Tällä tavalla olen oppinut ammatteja monta, enkä ole elänyt yhtään päivää onnetonta. Olenhan minä ollut joskus lujilla, mutta en koskaan syrjäkujilla.

Tuolla Pohjanmaalla kulkiessa kävi minulle tuuri, sain sieltä nuoren tytön vaimoksi juuri. Maallista mammonaa ei meillä kummallakaan ollut yhtä, kumpikin sai tehdä mitä lystää. Nopeasti se perhe-ellämä muuttu, enkä kerinmny kunnossa etes suuttuu, kun saatiin noita lapsia liuta, se muutti perhe-elämä hiukka. Taisi meillä olla jo joku lehmä ja

pässi, ne jäi vaimon kässii. Siin samalla hoiti minnuu ja lapsii, ihte minä ajoin rahtii.

Tiedätte varmaan, että tämän ikäluokan ihmisistä löytyi aiheita, vaikka joku kirjoittas kirjan elämän kaikista vaiheista, ja erikoisesti nämä, jotka ovat menettäneet kodin ja selviytyneet omin nokin. Luulisin, että tästäkin sakista löytyy joku heitä, suurin osa on kait menehtyneitä. Me loput vietetään täällä vain aikaa, onhan meistä kai jo jonkun verran vaivaa.

Lopetan nyt lauluntekijän erittäin sattuviin sanoihin: En voi kerskua luonnonlahjoilla suurilla, vaan elänyt on ihan moukan tuurilla.

28.5.2004

Pitäjäjuhlat työn alla !

Pitäjäjuhlat järjestetään perinteisesti heinäkuussa, 24 – 25.7.

Pitäjäjuhlat pitävät kiinni perinteistä, mutta aina jotain uuttakin mahtuu joukkoon.

Tänä vuonna merkittävin muutos lienee se, että juhlat pidetään kokonaisuudessaan Hirvikoskella, Loimaan kunnan keskustaajamassa. Muistojen Iltamathan ovat olleetkin jo pitkään Hirvihovissa, nyt myös päiväjuhla sunnuntaina on samassa paikassa. Tämä vain siitä syystä, että kaupungissa sijaitsevaa koulua, jossa päiväjuhla on perinteisesti ollut, remontoidaan. Samalla on tänä vuonna sunnuntain jumalanpalvelus siirretty Kanta-Loimaan kirkkoon, koska sekin sijaitsee Hirvikoskella.

Uutta on myös Marttojen järjestämä ruokailumahdollisuus sunnuntaina jumalanpalveluksen ja päiväjuhlan välissä seurakuntatalolla, kirkon läheisyydessä. Kun samalla mäellä, kävelymatkan päässä sijaitsee myös Loimaan Evankelinen opisto yöpymismahdollisuuksi-

neen, toivomme me järjestäjät tietysti, että myös kauempaa saadaan väkeä liikkeelle.

Lauantain ohjelmassa on myös mielenkiintoisia uutuuksia. Museon, uusitun ja laajennetun, avajaisia vietetään lauantaina iltapäivästä, paikalle tulee olemaan bussikuljetuskin.

Iltamiin Virtasen Leena on kirjoittanut maanmainion näytelmän, ja tottakai tarinoinnin lomassa sitten myös tanssataan. Sunnuntain päiväjuhlan ohjelma sisältää tänä vuonna sekä arvokasta, perinteikästä, tiedollista että myös hauskaa ja keveämpää ohjelmaa.

Olette kaikki sydämellisesti tervetulleita kurkijokelaisten Pitäjäjuhlille Loimaalle!

Lisätietoja juhlista, ohjelmasta yms. antaa päätoimittaja Maire Soiluva enemmän kuin mielellään!

Parhaiten saat kiinni puhelimitse tiistaisin ja perjantaisin klo 9-14 p. 02-76 22551.

MARTTI MAUNU TOIVIAINEN

23.03.1915 – 09.05.2004

Martti Maunu Toiviainen syntyi kansakoulunopettaja Tuomas Toiviaisen 11 lapsiseen perheeseen Metsäpirtin Terentilässä 23.03.1915. Perhe muutti isän työn myötä Terijoelle, missä Martti kirjoitti ylioppilaaksi Teriojen yhteislyseosta 1934. Hän opiskeli Helsingin yliopistossa kieliiä ja filosofiaa ja siirtyi matkatoimistoalalle. Hän oli virkailijana, toimistopäällikkönä ja apulaisjohtajana Matkatoimisto Kaleva Oy:ssä, toimitusjohtajana Matkayhtymä Oy:ssä ja Suomen Lomat- osuuskunnassa ja viimeksi Suomen Matkatoimistoyhdistyksen pääsihteerinä vuoteen 1976 saakka.

Avioliiton hän solmi 1940 viipurilaisen Hilikka Savolaisen kanssa. Avioliitosta syntyi neljä lasta.

Martti harrasti musiikkia ja kuului useampaankin kuoroon, mm. Ylioppilaskunnan Laulajiin. Hän osallistui kolmeen ensimmäiseen YL:n Amerikanmatkaan. Tämän kuoron kvartetti kävi esittämässä kauniin laulutervehdyksen hänen arkkunsa ääressä Tapiolan kirkossa. Martti aloitti kuoroharrastuksen jo Terijoella Teriojen taiteenystävien kuorossa.

Hän oli myös monivuotinen Tapiolan seurakunnan ja Espoon seurakuntien kirkkovaiktuuston jäsen.

Hänen harrastuksiinsa kuului mm. perhosten ke-

räily ja sukututkimus. Kun Toiviaisten sukuseura perustettiin vuonna 1962 tarttui Martti heti innolla asiaan ja veti mukaansa joukon veljiään ja muita sukulaisiaan. Martti osallistui perustavan kokouksen järjestelyihin Savonlinnassa Eino Toiviaisen kotona.

Martti kirjoitti vuonna 1982 tutkimuksen ”Toiviaiset-Laatokankyntäjien suku”, jossa Toiviaisten suku on ensi kerran kokonaisuudessaan selvitetty. Se ilmestyi seuraavan vuoden puolella monistuskoneella tehtynä laitoksena. Myöskin hän kirjoitti tutkimuksen ”Toiviaisia Venäjällä”. Sukuneuvosto asetti tavoitteeksi painetun sukukirjan aikaansaamisen. Martin johdolla työskennellyt toimikunta sai työnsä, eli teoksen ”Toiviaiset-suku Karjalan meren rantamilta” valmiiksi huhtikuussa 1988. Teos pohjautui pääosin Martin tekemään työhön ja sisälsi runsaasti kuvia ja artikkeleita. Martin tutkijantyö jatkui sukuseurassa tämänkin jälkeen ja sai seurakseen muidenkin kirjoittajien tutkimuksia.

Vuoden 1983 sukukokouksessa Martti valittiin ”suvun vanhimmaksi”, johon kunniavirkaan liittyy automaattisesti sukuneuvoston puheenjohtajuus. Tätä tehtävää Martti hoiti arvokkaalla tavalla poismenoonsa asti.

Toiviaiset on talonpoi-

kaissuku, jonka 14 sukulaaraa ovat lähtöisin kymmeneltä paikkakunnalta Karjalasta. Martti Toiviaisen edusti Kostermaan Söyringin sukuhaaraa Pyhäjärveltä.

Sukuseuran toiminta oli hänen puheenjohtajakaudellaan vilkasta. Seuran lehti alkoi säännöllisesti ilmestyä. Seuran jäsenmäärä on jatkuvasti hiljalleen kasvanut ja osanottajia vuosikokouksissa ja retkeilyissä on ollut runsaasti. Myös nuori polvi näyttää ottaneen sukuseuran omakseen.

Martti osallistui molempiin sotiimme joukkueen johtajana ja komppanian päällikkönä. Kolmannen haavoittumisen jälkeen hänet siirrettiin toimistoupseeriksi Mikkeliin Päämajaan. Hänen viimeisin sotilasarvonsa oli majuri. Hänet palkittiin lukuisilla kunniamerkeillä.

Hänen taipaleensa päättyi äitienpäivänä seitsemänten infarktiin.

Omaiset ja sukulaiset kävivät jättämässä hänelle jäähyväiset Tapiolan kirkossa 21.5.2004.

Mauri Toiviainen

NIMIPÄIVÄT

28. pe Alma
29. la Oiva, Oivi, olivia
30. su Helluntai Pasi
31. Ma Helka, Helga
1. ti Teemu, Nikodemus
2. ke Venla
3. to Orvokki

MUISTA!

Lahjaksi

KURKIJOKI-KIRJAT VIIRIT JA VAAKUNAT

Hartaus sunnuntaiksi 30.5.
Helluntaipäivä

**Tule,
Pyhä Henki!**

Kevät on täynnä odotusta. Se viriää ihmisen sisällä jo silloin, kun ensimmäiset auringonsäteet tuikkivat taivaan rannalla. Kuukausien, viikkojen ja päivien vieressä se saa uusia muotoja. Vihdoin kevään odotus saa täyttymyksensä muuttolintujen laulussa, leppeän lounatuulen puhaltelussa, laineiden lipplattelussa. Ja helluntain juhlassa.

Raamatun ensimmäisillä riveillä on kertomus siitä, miten alussa kaikki oli tyhjää ja autiota ja Jumalan henki liikkui pimeyden ja tyhjyyden yllä. Tähän alkuaakseen Jumalan henki loi järjestyksen. Vanha testamentti on täynnä kertomuksia niistä Jumalan valituista ihmisistä, miehistä, naisista, profeetoista, papeista, kuninkaista, kansan johtajista, jotka toimivat omassa tehtävässään Jumalan hengen johdattamina. Profeetta Joelin kirjassa on lupaus siitä, että aikojen lopulla Jumala vuodattaa henkensä kaikkiin ihmisiin.

Uudessa testamentissa jatkuvat kuvaukset Jumalan hengen toiminnasta. Henki tulee Marian ylle ja hän alkaa odottaa lasta. Henki laskeutuu kyyhkysen muodossa Jeesuksen ylle Jordaniilla. Ja vihdoinkin Luukkaan väkevä kuvaus siitä Jumalan kevyään kohinasta ja tuulen puhalluksesta, jonka vaikutuksesta Pyhä Henki vuodatetaan kaikkien ylle. Alkaa uuden Jumalan kansan aika, alkaa kirkon aika.

Jumalan henki rakentaa armolahjojen kautta seurakuntaa, auttaa kristittyjä elämään kutsumuksessaan. Hengen johdattamina ihmiset lähtevät viemään sanomaa ympäriinsä, ensin lähelle, sitten kauas, aina maan ääriin saakka.

Helluntain evankeliumi on Jeesuksen lohdullinen puhe oppilailleen: ”Minä jätän teille rauhan. Oman rauhani minä annan teille, en sellaista jonka maailma antaa. Olkaa rohkeat, älkää vaipuko epätoivoon.”

Pyhä Henki on puolustaja, lohduttaja, auttaja, joka kantaa eteenpäin myös epätoivon keskellä. Jumalan Henki luo ihmisen mielen kaaokseen järjestystä ja eheyttä. Henki auttaa uskoonsa heikkoa uskomaan, Henki johdattaa elämän epävarmuuden keskellä. Se kannustaa lähtemään lukittujen ovien takaa. Se kutsuu murtamaan pelon ja varautuneisuuden suojamuureja. Se kuljettaa ihmisiä kohti toisiaan, niin että puheet muuttuvat teoiksi, rakkaus elämäksi.

Jumalan Pyhä Henki rukoilee jatkuvasti meidän puolestamme. Helluntaina seurakunta yhdessä rukoilee: ”Tule, Pyhä Henki, laskeudu alas taivaasta, tee työtäsi täällä meidän ihmisten keskellä!”

Kerttu Venäläinen

Onks tietoo KYSYMYKSET?

- Mikä oli nimeltään ensimmäinen tekokuu, joka lähetettiin maata kiertävälle radalle?
- Kuka oli 1930-luvun Lapuanliikkeen kuuluisa johtaja?
- Millä vuosikymmenellä muodostettiin Suomen ensimmäinen punamultahallitus?
- Mikä on Suomen kansallislintu?
- Mika on kasukka?
- Missä on talvisaikaan Manner-Suomen runsain ja monipuolisin linnusto?
- Kenen laulunäytelmä on Jääkärien morsian?
- Mikä on asukasmäärältään suurin Baltian maa?
- Mikä on Sallan kunnan aikaisempi nimi?
- Mistä valmistetaan luonnonkorkit?

Kustantaja ja julkaisija: KURKIJOKI-SÄÄTIÖ

Toimitusneuvosto: Kurkijoki-Säätiön hallitus

Toimitus: Päätoimittaja Maire Soiluva ja kaikki Kurkijokelaisen ystävät

Konttori: Vesikoskenkatu 13 As 21, 32200 Loimaa
Avoimna: Tiistaisin ja perjantaisin klo 9–14
puh. (02) 762 2551
Matkapuh. 050-521 3336

Lakon tai muun ylivoimaisen esteen takia ilmestymättä jääneistä numeroista ei suoriteta korvausta. Lehden vastuu ilmoituksen poisjäämisestä tai julkaisemisesta sattuneesta virheestä rajoittuu enimmillään ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

ILMOITUSHINNAT: (Kaikki ilmoitukset)

Etusivu **60** centtiä/mm

Muut sivut **45** centtiä/mm

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa.

Lehti ilmestyy perjantaisin, mutta vuoden aikana on joitakin kaksoisnumeroita juhlapyhien aikoihin. PAINOSMÄÄRÄ 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:

vuosi 35 euroa
6 kk 20 euroa
3 kk 12 euroa
Pohjoismaat 39 euroa
Muualle 46 euroa

E-mail: toimitus@kurkijokelainen.inet.fi
Tilinumero: LSOP 523900-4897

Sivunvalmistus: Etusivu Frontpage, Loimaa
Paino: Satakunnan Painotuote Oy, Kokemäki
ISSN 0782-5668

150 VUOTTA SITTEN...

N:o 21. Lauantaina
toukokuun 29. p:nä 1954

Puutarhatyöt ovat ajankoh-
taiset. Kaunis kotipuutarha
Elisenvaarasta.

Perhejuhlia

 Tervetuloa
sukulaiset, ystävät, naapurit
Anita Eklund Juhanin tytär
pääsee ylioppilaaksi 29.5.2004 Loimaan lukiosta.
Isovanhemmat Tytyne ja Albert Eklund,
Kurkijoki Rummunsuo.
Lakkiaiset kotona Loimaalla klo 13 alkaen.
Irma ja Juhani Eklund

Syntymäpäiviä

Lauri Rahiala täytti 70 v. 6.4.-04

Tapahtumaa juhlistettiin veljesten piirissä mm. Hämeenlinnassa 24.04-04. Kuvassa Lauri isoveljensä Erkin “sylyssä”, samoin kuin hän oli Erkin sylyssä v.1934. Sen kertoo Erkin kädessä oleva kuva v.1934. Laurilla on päässä saamansa saunaliina, eikä siis vauvapipo

Tapahtuma-
kalenteri

Karjalan Liiton ja sen jäsenseurojen tilaisuuksia vuonna 2004
Tilaisuudet Karjalatalolla Helsingissä ellei toisin mainittu. Karjalan Liitto ry, Käpyläнкуja 1, 00610 Helsinki, puh. 09-7288 170

Kesäkuu

- 5.6. Jääski-seuran vuosikokous, Imatra
- 6.6. Jääski-juhla, Jääski (Enso)
- 9.-13.6. Matka Lumivaaraan, Lumivaarajuhla 12.6., ks. www.lumivaara.fi
- 11.-13.6. Kotiseutumatka Uudellekirkolle, järj. Pääkaup. uusikirkkolaiset ry, ks. www.uusikirkko.net
- 12.-13.6. Säkkijärvi-juhla, Loviisa
- 13.6. Kanneljärven pitäjäjuhla, Salo
- 13.6. Käkisalmi-juhla, Heinola
- 18.-20.6. Karjalaiset kesäjuhlat Joensuussa
- 18.6. Kesäjuhlaseminaari, Joensuu
- 19.6. Karjalan maraton, Joensuu
- 19.6. Suojärven pitäjäseuran vuosikokous, Joensuu
- 19.6. Karjalaisten kesäjuhlien avajaisjuhla, Joensuu

Ken tietää?

Kuva Kurkijokimuseon kokoelma

Mistä talosta on kyse ja keitä ovat kuvan miehet?

Tiedot kuvasta pyydetään osoitteen Kurkijokimuseo, Kojonperäntie 446, 32260 Kojonperä tai puhelimitse 050-4036050 Ulla Clerc tai sähköpostilla ulla_clerc@hotmail.com.

Viikolla 19 olleesta Elisenvaaran koulutilan turvepehkutehtaan väkeä esittävistä kuvasta ovat selvinneet lähes kaikki henkilöt: eturivissä vasemmalta Oili Tanninen, Alli Venäläinen myöh. Korhonen, Pentti Hänninen ja Edt Kupiainen. Toisessa rivissä vasemmalla Emma Venäläinen, jonka takana kurkistaa Linda Naukkarinen os. Hänninen. Mies keskellä on Aatu Kärhä. Oikeassa reunassa oleva nainen jäi tunnistamatta. Kiitokset tietoja antaneille!

Runopalsta

VAPAANA

Niin vapaana uljaasti lentäin Joutsen järvelle laskeutuu siinä kaarevin komein kauloin se hiljaa liukuen ui.

Voi siivilleen nousta milloin sitä vain haluttaa ei pienintä poikastaankaan se tarvitse taluttua

Ja ne uljaat valkeat siivet se vedessä puhdistaa ei mutakuopassa kylve eikä pukuunsa tahroja saa

Minä tahtoisin myös olla vapaa irti kaikista kahleista maan. Muttan omin voimin pysty niitä kahleitain kattomaan

“Rapakoissakin kirkkaana vesi houkutellen välkehtii vaikka pohjalla saastat pesii, ja ne tarttuu vaatteisiin -”

Anna voimaasi minulle Herra rapakoita kiertämään. Ettei kerran jo pesemääsi joutuis uudesti pesemään

Vaik’ et siipiä minulle luonut soit sielun ikuisen. Se Käisiisi Herra sulje vie kerran kirkkauteen.

Anna Katri Suhonen kirjassa Kaksi kynää

HETKI VAIN

Tulen luoksesi ajatuksen siivin muistan Sinua vierees hiljaa hiivin.

Tulen luoksesi poskeasi silitän hiljaa kuiskaen: Sua rakastan.

Otan kaulasta hiljaa rutistan sull's onnnea rakas toivotan.

Terttu Ketola

Tunnelman muisto

Pieni romanssi suuressa juhlassa sininen tunnelma ilmassa. Elin yksin, pienen romanssin tunsin yksin sinisen tunnelman. - En etsinyt sinua katseella, näin sinut sittenkin! - Oli vain tunnelma ilmassa, sininen tunnelma, salainen tunnelma pieni romanssi minussa pieni tunnelma juhlassa.

Sirkka-Liisa Erlund kirjassa Kotipiikan kootut runot

KIITTÄÄ PITÄS

Pitäskö kiittää, ko sain hyvät jalat? Lähin vauhilla alamäkkeä mänemää. Joteki tuntu polvet löysält,kohtaha ne ruppiivat lonksumaa.

Ylämaas polvet muuttu tiukaks niiku jäykiks.Mitä ihmettä? Ennehä tää mäk ei olt mikkää, polin ylös, alas ilma mittää. Mään pääl penkil pit levähtää ja toiselki,eikä yhtää ilettänt, vaik nuoret pojat kahto, tuos vanha vettää henkii.

Jatkaes tuntu rintaaki puristavan suuki kuivu,kulkkuu ast hyvä etten tukehtunut. Sit män päähä huijaus pit tarkast kahtoo ettee, ettei lankii maaha mahallee. Pääsin kuvallee kottii. Ei auta harjotus ennää tulloo heikotus vaa. Kiitos kuiteki, pääsinhä Vuoskymmenii kovvaa.

Anna

Tervehdys Karjalasta synnyinseudulle Hämeeseen. (1935)

Oi terve synnyinseutuni Hämeeni kallis maa oi terve rakkaat vanhemmat pellot kanssanne raivaamat.

Oi terve lapsuuskotini siskot, veikot te nuoremmat terve mun setäni perheineen työkumppanit parhaimmat.

Oi terve te naapurit veitikat kisakumppanit naurava suut oi terve te valkeat vanhukset sekä raatajaveikot muut.

Oi terve te koulutoverit joitten kanssa ma kulkea sain kyläkoulukin kaunis kaukainen josta tietojen siemenet hain.

Oi terve sä kivinen kirkkotie suo rimpinen partahineen sinut muistampa lampikin rauhainen sekä purosien nauravan veen.

Oi terve kankahat marjaisat joita kyllin ma poimia sain myös pennoset pienet tienailin kesäpuvuks ne vaihtaa sain.

Oi terve sa heimoni herttainen juro raaka ja lauhkeakin Sinun suljetun sielusi pohjalla sulot helkkyvät hellemmin.

Sikstus Oksa : Runoja

ARMAHDA MEITÄ

OLE ARMOLLINEN JEESUS VIELÄ KANSAMME KOHDALLA JOKA TÄNÄÄN SINUSTA LUOPUU HYVINVOINNIN PUOLESTA

MUISTAKAAMME AIKAA SOTIEN MELSKEESSÄ NIIN MONI SILLOIN ANTOI SINULLE ELÄMÄNSÄ

JEESUS SINÄ SANASI MUKAAN VIELÄKIN KOLKUTAT NÄET MONET ONNETTOMAT AVAA SYDÄMET KOVAT PELASTA

Laura Kurri

JATKOA SIVULTA 1

jatkuu kauan. Itseäni kiinnostas tietää, miten Kurkijoella syntyneet ihmiset nykyisin viellä voivat, vanhoja ovat kuitenkin jo kaikki. Täällä Pusulassa ei tietääkseni ole muita elossa kuin minä.

Vaimoni ja yksi kolmesta tyttärestäni. Mitä lie tullut sanotuksi...

Elämänmeno on nykyisin melko kovaa, talkootyöstä ei enää kannata puhua, kun siitä ei kuule etes huhuu, apua ei saa, kun kovalla rahalla, en sano tätä millää pahalla. Se on ajan henki,

jossa on mukana isäntä ja renki. Ahneus on voittanu alaa, eikä vanha takasin palaa. Ei tässä iässä auta kovin suuria suunnitelmia tehä,k kun suunnitelmat voivat pettää. Nautin jokaisesta päivästä, mitä olen saanu elämästä.

Papin neuvojakin utelin viellä, kun tarvitsen sielunrauhaa tällä elämän tiellä. Siksi kysyin meidän rovastilta, että onko tämä iso synti, kun nuoret naiset kulkee ohi, niin minun pää aina pakkaa kääntymää heidän mukana. Tämä oli viisas pappi. Hän sanoi, elä hyvä veli hermostu, hänellä on ihan sama vika.

Kun tapaat tutun, kerrot hänelle hauskan jutun.

Se piristää hänen mieltä ja pitää oikialla tiellä. Iloinen mieli on suuri voimavatra, elä siis murehtimaan ala.

Aarne Elolampi

Lopotissa kirjoittaja seisoo opiston sillalla.

Lyyli Nevanperä

Välillä oli rauha

Keskisuomalaisen evakokotimme omistajat olivat niin varakkaita, että heillä oli radio. Siitä kymmenvuotias evakkotyttyökkin sai kuulla, että pari vuotta sitten venäläisille menetetty karjalainen kotiseutomme oli vallattu takaisin. Senkin sain tietää, että monet olivat jo palanneet Kurkijoelle. Siitä syttyi palava haluni päästä takaisin synnyinseudulle.

Olin jo siihen mennessä ehtinyt oppia, että jos puhuin äidille tarpeeksi monta kertaa samasta asiasta, sain lopulta tahtoni perille. Ainoalle lapselle se tietysti olisi ollut ihan helppoakin, jos meillä olisi ollut varallisuutta, mutta kun ei ollut. Nyt ymmärrän, ettei äiti ilkeyttään vastustellut tahtoni. Leskiäidilläni ei ollut säännöllisiä tuloja. Matkustaessa aina tahtoo ilmaantua rahanreikiä. Eikä meillä ollut mitään tietoa siitä, olisiko Karjalassa edes kattoa pään päälle. Radiossa ja sanomalehdessä oli kerrottu siitäkin, että Karjala oli kauttaaltaan huonossa jamassa.

Rakennuksia oli poltettu tai siirretty uusille paikoille. Jäljelle jääneet asunnot olivat siivottomassa kunnossa. Sellaisia tietoja en ottanut kuuleviin korviini. Karjalaan oli päästävä.

Tietysti äidin omakin mieli alkoi palaa takaisin tutuille pihoillem. Hän kirjoitti kirjeen sisarpuolelleen, joka maanviljelijämiehensä ja lastensa kanssa oli jo palannut Kurkijoen Oksentiinmäkeen. Ei siellä tosin ollut muita rakennuksia jäljellä kuin tiilinavetas-alaosa, mutta siihen he olivat ehtineet jo rakentaa itselleen asuintilaa. Niinpä mekin saimme äidin kanssa luvan tulla heille tilapäismajoitukseen. Matkustaminen junassa oli tietysti jännittävää. Kahteen vuoteen en ollut junaa nähnytkään. Evakkomatkan häikäväu-

nukyyti oli jo miltei unohdettu. Nyt saattoi iloisella mielellä odottaa edessä olevia kokemuksia.

Ensimmäiset yöt takaisin vallatussa Karjalassa nukuimme varsankarsinas- ta muokatussa makuukamarissa. Ruokaa oli yllin kyllin löytynyt karjatilallisten pöytään. Muistan, miten äitini häpesi sitä ahneutta, millä pistelin kääresylt-tyä poskeeni. En muistanut mitään niin herkullista koskaan saaneeni.

Sisarpuolen luokse emme voineet jäädä pysyvästi asumaan. Syrjäkylällä ei äidille ollut saatavissa paikallista ansiotyötä. Pian muutimme kirkonkylään. Siellä oli jo aloittanut uudelleen toimintansa Hotelli ja matkustajakoti Kurki. Äitini onnistui saamaan sieltä sekä työtä että asunon. Pitkään asuimme hotellin omistajien kanssa samoissa ullaikkotiloissa. Myöhemmin muutimme pienen mökkiin lähistölle.

Koulukin aloitti toimintansa. Entinen suuri koulurakennus oli palanut, mutta seurakuntatalo ja myöhemmin myös palokunnantalo muodostivat kouluympäristöni. Valtavat määrät työtä oli tarvittu, ennen kuin kaikki yhteiskunnan toiminnot saatiin edes osapuolleen toimintaan.

Me lapset emme osanneet surra työn paljoutta. Iloitsin siitä, että koulusta ja kerhoistakin löytyi kavereita. Yhdessä ihmettelimme

navetoissa juoksentelevien rottien paljoutta, rakennuksiin jääneiden venäjänkielisten lehtien ja kirjojen outoja kirjaimia ja ympäristöä, joka oli tuttu ja kuitenkin uusi. Katsomista riitti myös venäläisissä vankisaattueissa, joita silloin tällöin kulki kylän läpi. Kun jonkin aikaa asuimme eräässä maalaistalossa, sain tuntumaa myös eräaseen venäläisvankiin, joka oli siellä työkomennuksella ja näytti viihtyvän. Kerran hän ohi kulkiessaan silitteli minua pääläeltä. Aavistelin, että hänellä oli ikäiseni tytär jossakin Venäjän laajoilla aroilla. Sen jälkeen en osannut häntä pelätä. Desantteja sentään pelkäsimme. Heidän luvattomista tekoistaan kuulumme päivittäin jännityskertomuksia.

Ruotsalaiset vapaaehtoiset toivat oman lisänsä Kurkijoen sosiaaliseen elämä-ään. Eräs heistä halusi avioitua asuintalomme tytären kanssa. Näin saamme häivähdyksen romantiikkaa sotaautisten lomaan. Saksalaisten sotilaiden tultua paikkakunnalle puolislais- set romanttiset vihjailut saivat meidät tyttöset pakahtumaan uteliaisuudesta. Yritimme jopa niiata kauniista saksalaisille sotilaille ja kuiskata ujusti: Guten Tag! Ei tapahtunut mitään. Pieni kokomme varmaan kavalsi meidät sopimattomiksi lähempään tuttavuuteen. Niin monipuolisessa kielimaail- massa olen harvoin elänyt

myöhemminkään.

Meitä lapsia kyllä opetettiin myös tekemään osamme Karjalan ja Suomen jälleenrakentamisessa. Nuorten Talkoot-järjestö pani toimeen valtakunnallisia kampanjoita risujen, käpyjen, tähkäpäiden ja romujen yms. keräämiseksi. Parhaaksi saavutukseksi minun osaltani noissa kampanjoissa tuli eräs kirjoituskilpailu, jossa sain ensi palkinnon. Aiheena oli” Miten hankin ensi vuonna talkoomerkkini “.Taisinpa todella saada koon jonkun talkoomerkkin, mutta kaikki ne ovat kadonneet myöhemmissä muutoissa. Rakkaimmaksi muistoksi tuolta ajalta on jäänyt palkintokirjani ”Karjala muistojen maa”.

Äidin kanssa yritimme kerätä ahkerasti vapaa- aikoina risuja; marjoja ja sien- niä. Se oli välttämätöntä jom- kapäiväisen ruuan turvaa-

Moni muukin asia oli lapsen työtä kuin vain koulunkäynti, mutta paljon on maailma muuttunut, miettii Lyyli Nevanperä. Kuvassa Marianvaaran kansakoulun ensimmäiset oppilaat. Kuva kirjasta Muistojemme Kurkijoki.

miseksi. Ravintomme oli kaikesta yrittämisestä huolimatta varsin yksipuolista. Seurauksena oli vaikea ihotuma, johon lääkkeeksi käytettiin pikiöljyllä voitelua saunan yhteydessä. Eihän siitä iloksi ollut mutta kauhean kutinan karkottamiseksi hoitokuuri oli hyväksyttävä mukisematta. Yhtä vaikea oli paisetauti, jonka jättämiä arpia voin vieläkin löytää kehostani.

Tulirokosta ei selvitty kotikonstein. Korkeassa kuumeessa matkustin häikäväu- nussa kuudeksi viikoksi Sortavalan kulkutautisairaalaan. Äiti sai käydä kerran ikkunan takaa katsomassa. Koulukursseissa, jäin pa- hasti jälkeen. Jotenkin olen myöhemmin varmaan saanut menetykset korvattua.

Kuten Suomen historia tietää kertoa~ tuota karjalais- ta onnea ei kovin kauan kestänyt. Kesällä 1944 alkoivat aikuiset istua taval- lista totisimpina radioiden vieressä uutisten aikaan. Pyöriteltiin päätä~ rukoil- tiin ja itkettiin. Kyseltiin ja ihmeteltiin. Taasko pitäisi jättää kaikki ja lähteä pako- matkalle? Uskaliaimmat olivat jo alkaneet rakentaa uusia asuntoja ja navettara- kennuksia palaneiden tilal- le. Viljat ja juurekset työnsi- vät pelloilla satoaan. Naiset ja vajaakuntoiset miehet oli- vat kaiken sen voimiansa äärirajoilla saaneet aikaan

koko Teidän lehtiä. Jos tar- vitaan lissää, niin vielähan tässä ehtii.

Ehdotan Anna Kovasta Korsosta seuraavaksi haas- tateltavaksi

kun miehet olivat sodassa. Eikö vääryydellä ole mi- tään rajaa?

Sekin päivä oli kuitenkin eletävä läpi~ jolloin saatiin lopullinen varmistus siitä~ että Karjala oli jätettävä uu- delleen. Lopullisestiko? Kuusi vuosikymmentä sitä on jo mietitty. Paljon on toi- vottu. Monet matkat on teh- ty 1990 -luvulta lähtien~ mutta lopullista lupaa paluu- seen tuskin enää jaksetaan edes toivoa. Kaksitoistavuotias ymmärsi lähtökehotuk- sen koko dramatiikan pa- remmin kuin kahdeksanvuotias oli ymmärtänyt talvisodan päätyttyä. Toisen lähtö- käskyn aiheuttamat kyyne- leet tulevat yhä uudelleen~ kun on erottava jostakin rak- kaaksi käyneestä. Jälkikasvu saa ihmetellä, miksi mummo niin usein itkee.

Muuto takaisin vallat- tuun Karjalaan kannatti sit- tenkin tehdä tämän yksilön näkökulmasta Taloudelliset realiteetit eivät tässä tarkas- telussa paljoa paina. Minul- le jäi selkeä näkemys siitä seudusta, jossa olen elämä- ni alun saanut. Niiden kah- den vuoden aikana saatoin sitoa

uudelleen tarinani esi- vanhempieni rakentamaan Karjalaan. En ole ilmaan sattumoisin heitetty lehti. Olen osa karjalaista suku- puutani. Minulla on juuret Karjalassa.

Lyyli Nevanperä

Lapset osallistuivat monella tavalla kotitalonsa töihin ennenaikaan. Puintityö menossa Oskari Markulan tilalla Sorjossa. Kuva kirjasta Muistojemme Kurkijoki.

Sinä, Viljo Valtonen saavutit kunnioitettavan miehuusiän, tässä kesän kynnyksellä. Elämän mittariin kertyi 80 vuotta. Elon taipaleen aloitit Kurkijoen Elisenvaaran kylässä. Nuorekkaana reippaana olet intoa pursuen säilyttänyt poikamaisen nuoruuden salaisuutesi, höystettynä karjalaisella vilkkauella.

Olet oppinut rippikoulusta lähtien väistelemään elämän karikoita. Karjalaisuutesi on opettanut sinulle elämisen rakentamistaidon, harrastuksiansa sekä musiikin parissa, sävelten kirjo on sinun seuralaisesi evakotaipaleellasi.

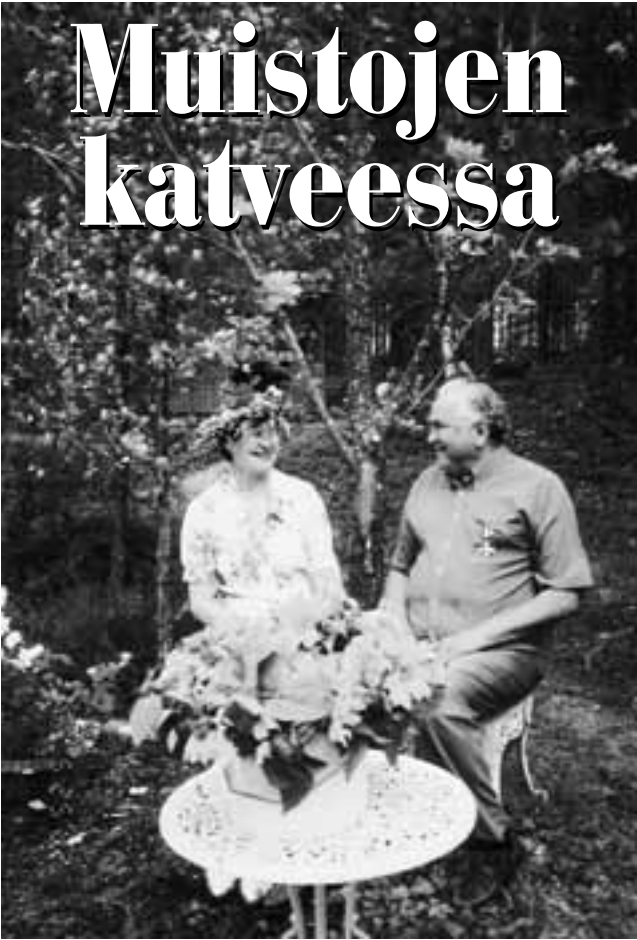
Olet syntymälahjana saanut laulamisen jalon taidon. Sydäntäsi lähellä on myöskin käden taito, taito viihtyä askartelujen parissa. Mökkeily sekä kotiseutumatkailu ovat antaneet uusia voimia erilaisten ulottuvuuksien hakemiseksi.

Jaalan kunnan Karijärven rantamilla, veden ääreltä, ammennat Liisavaimosi keralla uusia elämän haasteita, kuten merkkipäivänäsikin, palasit luonnon keskelle.

Näin merkkipäiväsi johdosta, leikin ajatusleikkiäni sinun kustannuksellasi: Elämän asettelua elon radalle, jota kulkijan on matkattava. Niin kuin aiemmin totesin, taipaleesi olet aloittanut ikimuistoisessa kauniissa Karjalassa varttuen yhteiskunta kelpoiseksi nuorukaiseksi, vastuunkantajan edusta-jaksi.

Ikäluokkasi on sitä vuosimallia joka aikaisessa nuoruudessa temmattiin tehtäviin, joista ei ollut lupaa kieltäytyä ja jota ei olisi tohtinut tapahtuvaksi. Koti ja isänmaa olivat hädän kynnyksellä, nuoren miehen tarmoa ja sinnikkyyttä tarvittiin turvallisuutemme ollessa uhattuna. Olisihan nuoruutesi mennyt toisellakin tavalla varttuessasi mieheksi. Et ollut ainoa kurimuksen pauloihin joutunut nuorukainen. Olet varmaan tapahtumien kautta ammentanut elämisen voiman. On ilo seurata aktiivisuuttasi ”kypsyvällä” ikäkaudella. Kerran Kurkijoella, kirkon poltetuilla raunioilla istuessamme kivijalalla lausahdit minulle

- Nautin ensimmäisen

Evakko-poika vaimonsa kera Jaalan maisemissa. ”Muistathan sie Liisa”...

Herran Pyhän Ehtoollisen täällä paikalla. Rippikoulu oli päättynyt, alttarille oli

katettu Ehtoollispöytä. Tilaisuudella oli muistamasi mukaan kiire, koska edessä

oli taival tuntemattomaan. Kirkkokin oli alistettuna luovuttajan asemaan.

Jatkoit mieteliäänä ajatusten tulkintaa:

-Niin kauan tulen tallaamaan synnyinseudun tanhuvia kun jalkani jaksavat ja henkinen vireyteni säilyy.

Olet noudattanut ajatukiasi kirjaimellisesti. Näin tulee tapahtuvaksi myöskin tulevana kesäkuuna, serkusi Martin seurassa.

Edellä kerrottu tarina lieinee voimakas tunnustus kotiseutu rakkauteen. Perinnöllinen sitkeys, elämän luoma tarmokkuus nostavat menneet muistot kunnioitettavan korkealle sisimmässäsi.

Vartuit pojan-naperosta poikaviikariksi rauhan ja rakkauden tyyssijassa, kunnes yhteiskunta tempaisi sinut suuriin tehtäviin. Kun aikanaan kutsuttu tehtävä oli suoritettu, tuli aika palata omiensa luokse uusiin, outoihin maisemiin.

Alkoi uuden elämän etsiskely, uhrautuvaisuuden ja sinnikkyyden myötä ja tulevaisuuden paikkasi löysit..

Olet voimasi hakenut Kurkijoelta Laatokan rantamilta kukkaketojen keskeltä, nuoruus muistojen saattelemana. Muutama sana harrastuksistasi.

”Laulun lyömänä” olet kuulunut useisiin eri kuoroihin joka on kantanut erilaisia velvoitteita, mutta sekään ei ole aina riittänyt. Halusit nähdä ympärilläsi lauluhenkisen sisarusparveksi, höystettynä Liisa vaimolla, sekä pieni ripaus ”orpanaa”.

Utteruutesi ansiosta harjoittelimme ja ensi esiintyminen tapahtuikin Lahdessa. Ristin ”laulupo-rukan” Orpana kuoroksi.

Toivon Viljo Sinulle mitä parhaita tulevaisuutta, rattoisia kesäisiä hetkiä ja terveyttä. Karijärven rantamilla, Iltahuuto- sävelten siivitellessä kesäillan kajossa.

Siunauksellista Kotiseutumatkailua Kurkijoen kauniisiin maisemiin, hyvien ystävien seurassa.

Olet uhrautunut matkalasi niin paljon, että ansaitset näin Onnitteluni.

”Orpana Pentti”

MIKKO-ENON TERVEISET

Hän oli eno minun äidileni ja enoksi minäkin häntä kutsun, kun muita enoja ei ole.

Sanotaan että rakkaus on sellaista sisäistä kutinaa, jota ei voi raapia ja alkuvaiheessa ihan kynnet varpais-ta tippuu. Tiijä häntä.

Nuoruus on jo niin kaukana takanapäin ettei oikein enää muista, mutta kai se sitä oli.

Sukututkimusten tulokset ainakin todistavat että se on kroonista laatua ja saa järkikullan useinkin kar-kaamaan päästä johonkin kehon alempiin osiin... Aina on rakastettu ja naitu.

Haavikolta ja Rummunsuolta aikoinaan Hiitolaan muuttanut Puputin suku kotiutui sinne. Niin siinä kävi, että Juhana Puputtiakin aikanaan alkoivat tuntemuk-

set kutittaa. Hän teki Hiitolan Kuoksjärveltä kosio-matkan saman pitäjän Nehvolaan. Anna Tanninen antoi myöntävän vastauksen ja sitten se oli vientiä. Tarina ei kerro miten varpaan-kynsien kävi, mutta siitä liitosta siunaantui kapaloihin käärittyinä minulle myöhemmin tuleva isoisoäiti!

Ja nyt sitten sain kirjeessä monenlaisia miellyttäviä terveisiä tuolta isoäidin veljeltä Mikolta, taikka oikeammin Mikon pojalta Sulolta, jonka kanssa olen kirjeenvaihdossa. Olemme molemmat jotenkin kynä-varteen liimaantuneet kiinni ja kirjoitus on muodostunut melkein terapiaksi.

Mikko perheineen ei joutunut lainkaan evakko-taipaleelle koska hänen vanhempansa muuttivat jo

Vuonna 1920 voimassa ollut leipäkortti ei usein osu enää kohdalle. Tämän on omistanut Mikko Puputti.

paljon ennen sotia Parikkalaan, joten se kurimus jäi onneksi näkemättä.

Tämä viimeksitullut Sulon kirje sisälsi valokuvia ja mikä yllättävintä sodanai-kaisia Mikko-enon osto-kortteja. Siellä joukossa oli sellainenkin leipäkortti, jota minä en tiennyt koskaan olleen edes käytössä. Siinä on vuosi luku 1920, eli se on ollut käytössä kansalaissodan melskeitten jälkeisenä pula-aikana. Miellenkiintoista todeta, että sekin on säilynyt näin kauan. Väriltään kortti on porkkanankeltaiseen vivahtava.

Mikko-eno ja minun äitini ovat jo tavanneet siellä ”ylisillä” heillä on kaikki hyvin. Leppeämmät tuulet puhaltavat, eikä Mikonkaan hyväluonteisena ihmisenä tarvitse viimeistä paitaansa tarvitseville luovuttaa!.

Sulolle tsemppiä alkaneelle uudelle kymmenluvulle toivottelee

Onerva

Mikko Puputti poseeraa pojanpoikansa Markon kanssa, ikää Markolla on 5 kk ja hänen isänsä nimi on Sulo, äiti on Sisko. Siitä on vuosia vierähtänyt....

Kalapoika

Karjala -lehden huhtikuun viimeisessä numerosa vanhojen valokuvien palstalla oli kuva Viipurin Salakkalahden puistossa oleesta Kalapoika-patsaasta. Kuva oli todella mielenkiintoinen, koska Lahden Kaupungintalon sisäpihalla on aivan samanlainen patsas. Heräsi ajatus, että onkohan alkuperäinen patsas onnistuttu siirtämään Viipurista tänne Lahteen? Asistahan pitää ottaa selvää.

Kalapoika –patsas on

Koivistolla syntyneen taiteilija Mikko Hovin (1879-1962) tuotantoa ja Viipurin kaupunki osti sen taiteilijalta vuonna 1924. Kalapoika esittää suurta kalaa syliinsä pusertavaa, virnuilevaa poikaa. Patsas on pronssia, jalustoineen 2,3 m korkea ja se oli alun perin tarkoitettu suihkukaivoksi. Salakkalahden puiston patsas oli kuitenkin kiinteällä jalustalla. Valitettavasti alkupe-räinen patsas on ilmeisesti sodan aikana tuhoutunut

(vai koristaneeko Viipurissa tai jossain muualla jonkun yksityisen pihaa), sillä Salakkalahden puistossa patsaasta ei ole enää jälkeäkään.

Kopiot

Lahden Kaupungintalon Kalapoika on kopio (valmistunut 1952). Toinen kopio Kalapojasta on Helsingissä Linnanmäellä. Patsas oli täällä Lahdessa ensin Vuoksenkadun puistossa, mutta siirrettiin sitten Kaupungintalon sisäpihalle ja on sijoitettuna vesialtaseen. Suurimman osan ajasta allas kuitenkin joudutaan pitämään tyhjänä vedestä, sillä pulut käyttä-

vät sitä juoma- ja uimapaikanaan ja likaavat veden. Muutaman kerran kesässä kuitenkin allas täytetään vedellä, jolloin vesi suihkuu patsaan jalustasta. Näky on todella komea. Patsas on kuulunut kuin itsestään selvytenä tuohon Kaupungintalon sisäpihalle ja siitä johtuen ei kai koskaan aikaisemmin ole tullut otettua selvää Kalapojan taustoista.

Vuonna 1966 Hämeenlinnan Taidemuseo sai testamenttilahjoituksena kuvanveistäjä Mikko Hovin taiteellisen jäämistön kokonaisuudessaan.

RT

On siinä eriasteisia tittleitä sattuessaan saman henkilön kohdalle.

Muistan nuoruusvuosina lukeneeni samannimistä kirjaa, en muista tekijän nimeä, jokin suomalainen kuitenkin hän oli, ei tuolloin oltu kovinkaan eurooppalaistuneita, vaan suomalaisuus piti pintansa.

Paimen, se on sukupuuttoon kuoleva ammattikunta, nykyisin, jätettyä omaan ryhmäänsä paimentolaiskansat. Muistan lapsena vanhempien ihmisten kertomuksia paimenessa olostaan.

Oli yhteiset metsät laidunmaina ja keskenkasvuiset pojat ja tytöt lähtivät koko päiväiseen työhönsä karjoineen, tullen vastailalla kotiin. Petojakin oli ollut viellä noina aikoina, joten työ oli todellakin raskasta ja vaativaa. Onneksi tuo aikakausi on kaukana takanapäin. Mutta muistan kyllä “pätkätöinä” paimentamista joskus kotikylällä, nikin harrastaneet ihmiset. Perheet tai yksinäiset, jotka omistivat lehmän tai pari, paimensivat hoidettavansa tienvarsilla, peltöjen pientareilla ja kivikoissa, kun peltomaata oli vähän ja sen heinänkasvu korjattiin talviruokintaan. Maasta otettiin kaikki hyötykäyttöön. Siinä lehmänsä ja porsaan avulla vuodet vaihtuivat ruuan puolesta, lisäksi

PAIMEN PIIKA JA EMÄNTÄ

jokainen täytti ruokavaran tojaan perunan, juurikasvien, sienien ja marjojen avulla seuraavaan kasvukauteen. Tämä oli sitä omavaraistaloutta, ei osattu uneksiakaan lapsilisistä, asuntotuesta tai muista toimeentulotuista. Työllä ja omalla yrittämisellään jokainen tuli toimeen.

Mennäkseni otsikkoni ensimmäiseen sanaan “paimen” olen itsekin kuulunut sen verran kyseiseen “ammattikuntaan” että olin saada selkäsaunan palkakseni. Syksyisin, kun heinät oli korjattu, kasvoivat heinämaat vahvaa odelmaa, jossa ei voinut lehmii pitää kauan syömässä (pelättiin niiden halkeamista) pistettiin meidät lapset paimentamaan määrättyllä alueella. Hauskaa puuhaahan se oli, kun tehtiin nuotio kivelle ja paistettiin perunoi- ta ja naureita nuotiolla. Tosin eivätn ehtilleet koskaan oikein kypsiksi asti kun jo söimme niitä naamat nokisina. Kerran paimensimme naapurimme Kemp- pisen rajalla. Naapurin puolella kasvoi jotakin viljaa, muistini mukaan kauraa ja meidän puolella oli heinä- maa ja siinä sivussa pieni aho, jossa kasvoi leppäpus-

kia. Puskia siksi, kun oli katkottu oksia lehtikerpuiksi, oli lepät pensastuneet. Niiden takana oli hyvä olla piilosilla. Tulipa joukkoomme myöskin Kemppi- sen Aarre ja piilosilla olo jatkui pensaiden takana niin hauskana, jotta lehmät unohtuivat kokonaan ja se, miksi olimme, missä nyt olimmekaan?

Kaikella kuitenkin on oma aikansa, niin tällekin hauskudella, joka herätti meidät todellisuuteen kauhe- hea huuto, niin naapurista kuin kotoakin. Rajallamme ei ollut minkään sortin aita- aho, joka eroitti naapurin pel-

lon meidän pellosta ja siitä “Pikkuhaasta”, kuten pus- kistoa kutsuttiin. Kaikki paimennettavamme olivat hypänneet ojan ylitse ja kahlasivat naapurin kaura- pellossa. Minä, joka olin paimenista vanhin, sain tietysti syyt niskoilleni ja taisi olla aihettakin, sillä lehmä- lauma kahlasi ja sotki ison- alan naapurin viljaa. Mutta kylällämme oli tapana so- pia ikävätkin asiat, niin tä- mäkin ratkesi “sopupeliin”. Aina puolin ja toisin tarvit- tiin naapurinapua ja sitä myöskin annettiin, joten loppu hyvin, kaikki hyvin. En muista sen koommin harjoittaneeni paimenta- mista, tai sittentyö on suju- nut moitteettomasti. Nyt EU-kaudella tuskin nuoriso tietääkään sellaisesta am-

mattikunnasta, kuin “pai- men”, nyt ei pienkarjoja ole juurikaan ole olemassa, joi- ta joutuisi paimentamaan.

Yhtäkaikki muistelen haikeudella noita lapsuute- ni paimentamisia, ne kun olivat ihan kotini näköpi- rissä turvallisesti ja kestivät lyhyen ajan, ei päiväkausia metsässä, kuten vuosisata sitten.

Naapurin Mairellekin paimentyön terveiset, jos muistanet tapauksen?

Ei voi kuin todeta” Näin muuttuu maailma Eskose- ni” yhdenikäpolven aikana.

Kesäterveisin Noormar- kusta lähettää kaikille Kur- kijokelaisen lukijoille

Aino Koppi.

Kuva kirjasta Muistojem- me Kurkijoki

Lahjavihje

KURKIJOKI
-kirjat,
-viirit ja
-vaakunat!

Suomen pakkoluovuttamat alueet palautuksella EU:n sisäpuolelle

Aluepalautus ry. järjesti tilaisuuden Salossa

Aluepalautus ry. järjesti Suomen alueet takaisin - yleisötilaisuuden Salossa lauantaina. Tilaisuuden pääpuhujana oli ulkoasiain- neuvos, EU-vaaliehdokas Alpo Rusi. Tilaisuus käsit- teli viime sotien rauhante- ossa Suomen Neuvostoliit- tolle pakkoluovuttamien, Karjalan, Petsamon, Kuu- samon ja Sallan alueiden palautusta Venäjän hallusta. Tilaisuuden avasi Salon kaupunginvaltuutettu (vihr.), Aluepalautus ry:n hallituksen jäsen Klaus He- manus.

- Suomen alueiden pa- lautuksessa on riistetyt omaisuuden palauttamisen lisäksi kysymys myös suo- malaisesta identiteetistä ja sen palauttamisesta niille henkilöille, jotka ovat sen kadottaneet, totesi Hema- nus puheessaan.

- Lasse Lehtinen totesi viime vuonna väitöskirjan- sa julkistamisen yhteydessä “kansa ei meillä ole suo- metunut - poliitikot kyllä- kin”. Me emme halunneet sotaa, mutta alkäämme myöskään suostuko uhri- lampaiksi, painotti Hema- nus.

Öljysatamat vuokralle

Toisena puhujana oli Aluepalautus-yhdistyksen tiedottaja Lasse Koskinen, joka puheessaan tarkasteli

palautuksen asenne-esteitä.

- Koiviston ja Uuraan öljysatamat voidaan vuokrata palautuksen jälkeen niitä hallitseville venäläisille öljy-yhtiölle tai perustaa suomalaisvenäläinen yhtiö, jolle satama-alueet vuokra- taan. Satamat eivät siis ole palautuksen este, selvitti Koskinen.

Hän totesi palautuksen taloudelliset seikat jo val- miiksi lasketuiksi. Alueen palautus tulee tuottamaan taloudellista hyötyä.

-Alueiden palautus ei ole verorasite, kuten vir- heellisesti väitetään. Jäl- leenrakentaminen on Suomen ja Venäjän suuri mahdollisuus, joka tulisi käyttää hyödyksi. Esteinä ovat vain vanhat asenteet, ei talous, korosti Koskinen

Aloituspetsamosta

Aluepalautus ry:n kan- sainvälisen ryhmän jäsen Eero Painilainen ehdotti pa- lautuksen aloittamista Pet- samosta, jolloin Pietarin lä- heisyys ei muodostaisi muodollista estettä heti neuvottelujen aluksi.

Puheessaan pakkoluovu- tetun Karjalan metsien til- anteesta ja omistusoikeuk- sista, Painilainen totesi Ve- näjän metsälakien olevan muuttumassa. Lakimuutos sallii Venäjän metsien pit- kääikäisen vuokrauksen ul-

komaisille yhtiöille.

- Pakkoluovutetun Kar- jalan metsien suomalainen omistusoikeus ei kansain- välisten sopimusten mu- kaan ole päättynyt, muistut- ti Painilainen.

Hän totesi Aluepalautus ry:n kirjelmöineen suoma- laisille metsäyhtiöille asia- ta ja kehottanut yhtiöitä ot- tamaan alueiden palautuksen tämän seikan Karjalassa.

Kiina-ilmio Karjalaan

Aluepalautus ry:n vara- puheenjohtaja Reino Paju käsitteli puheessaan Suo- men alueiden palautuksen taloudellisia mahdollisuuksia.

- Jos alueet palautetta- siin Suomelle, kaikki kehittä- miseen suunnatut varat menisivät tarkoitettuihin kohteisiin, ei Venäjän rik- kaiden taskuihin, korosti Paju.

Hän sanoi palautuksen tuovan jo investointivai- heessa arvonlisäverotuloja, tuloveroja yrittäjiltä ja ra- kentamisen palkoista sekä tuloveroa alueen asukkailta, joten jälleenrakentami- nen toisi tulot kattamaan menot.

- Suurimmat hyötyjät olisivat alueen nykyasuk- kaat, Suomen valtio ja pit- källä tähtäyksellä EU-mai- den ja Venäjän taloudelli- nen yhteistyö.

- Palautuneesta Karjalas- ta tulisi maailman merkittä- vin kehitysprojekti. Pietarin läheisyys ja Venäjän kanssa tehtävien sopimusten avul- la “Kiina ilmio” voitaisiin muuttaa “Karjala-ilmio- ksi”, sanoi Paju.

Palautukselle oikeutus

Aluepalautus ry:n pu- heenjohtaja Jussi Liikonen tarkasteli puheessaan pak- koluovutettujen alueiden oikeudellista asemaa ja omistussuhteita.

- Suomen karjalaiset ovat asuneet alueella vuosi- tuhansia. He ovat alkupe- räiskansa ja omistavat asut- tamansa maat. Näin toteaa ILO:n yleissopimus alku- peräis- ja heimokansoista, perusteli Liikonen.

Hän selvitti, kuinka YK:n pakolaissopimuksen mukaan maaomaisuus ja vallatut alueet on palautet- tava niiden alkuperäisille omistajille mahdollisim- man pian sotatoimien pää- ttyttyä.

Aluepalautus ry:n aloitti runsaat kaksi vuotta sitten Karjalan suomalaisti- lojen takaisinanomisen. Tä- hän mennessä presidentti Vladimir Putinilta ja Venä- jän duumalta on anottu ta- kaisin yli 200 tilaa, joiden pinta-ala on yhteensä noin 10 000 hehtaaria. Putin ja duuma ovat anomukset vas- taanottaneet.

- Aluepalautus ry:n tar- koituksena on selvittää maaomaisuuden palautus- asia kokonaisuudessaan, vaikka siihen tarvittaisiin oikeustoimiin ryhtymistä.

Kuitenkin ensisijaisesti pyritään neuvotteluteitse keskustelemaan asiasta

Venäjän viranomaisten kanssa, kertoi puheenjohta- ja Liikonen.

Lähialuerahojen uusi kohdentaminen

Suomi on ns. lähialueyh- teistyön merkeissä lahjoit- tanut Venäjälle viimeisen 10 vuoden aikana yli 1 mrd. euroa. Rahojen koh- dentamisesta on syntynyt epäselvä kuva.

Miksi pieni Suomi ra- hoittaa maailman rikkainta valtiota, jossa on noin 140 milj. asukasta Suomen rei- luun 5 miljoonaan verrattu- na? Millä perusteella Suo- mi uudelleen maksaa ns. sotakorvauksia?

Meillä on myös toinen lähialue, Viro. Kansalais- järjestö ProKarelia ehdot- taa, että Suomi kohdistaa tästä lähtien lähialuerahat täysipainoisesti Viron elin- keinoelämän kehittämi- seen. Sitä kautta saisimme nopeasti vastavuoroisuutta ja taloudellista hyötyä mo- lemmille.

Virolle annettava tuki tu- lisi kohdistumaan täsmäl- lisesti niihin kohteisiin, mi- hin sen halutaankin kohdis- tuvan. Lähialuetuki olisi sa- malla sodanaikaisen kun- niavelan maksua. Suomella ei Venäjälle ole mitään kun- niavelkaa maksettavana.

Jos katsotaan, ettei Viro tarvitse tukirahoitusta, lähi- aluerahat tulee rahastoida ja käyttää Karjalan ja muiden pakkoluovutettujen alueit- ten jälleenrakentamiseen, kun alueet ovat taas Suo-

men hallinnassa, ei ennen.

Kehitys Euroopassa on menossa kohti vanhojen vääryyksien korjaamista. EU:n EPP-puolue on tehnyt resoluution totalitarismin, kansanomaisemmin Stali- nin rikosten, tuomitsemi- seksi. Venäjä ei pysyvästi voi pitää hallussaan Suo- melle kuuluvia alueita, vaan Suomen pitää ryhtyä selvittämään niiden takai- sinsaantia.

Kun pakkoluovutetut alueet palautuvat, niiden kehittämiseen tarvitaan pääomia, jotka puolestaan edistävät koko Suomen kansantalouden kehitystä. Useamman vuoden lähi- aluerahat ovat hyvä pesä- muna ja ne motivoivat mui- takin tahoja valmistautu- maan alueitten jälleenra- kentamisen rahoittamiseen. Aluepalautukset luovat myös täysin uuden pohjan todelliselle lähialueyhteis- työlle.

ProKarelia on kansalais- järjestö, joka ajaa Karjalan ja muiden pakkoluovutetu- jen alueitten rauhanomaista palauttamista neuvottelu- teiste. ProKarelia järjestää 24.05.04 Helsingissä semi- naarin, jossa tarkastellaan selvitetään asiantuntevin voimin totalitarismin salo- ja.

ProKarelia

Elma Kokkonen keittää kaurakiisseliä.

Tampereen seudun kurkijokelaiset kokoontuivat toukokuun 18.päivänä Kokkosen Elman luo nauttimaan kaurakiisseliä. Kutsua oli noudattanut lähes kaksikymmentä henkeä. Kiisselipata kiehui hiljalleen koko tarjoilun ajan ja sitä oli jatkuvasti hämmennettävä. Jos ei emäntä ennättänyt, löytyi vieraista apua. Kiisseliä syötiin voisilmän kanssa ja ohje oli, että voi oli pantava kiisselin alle. Minun suussani tämä kiisseli maistui paremmalta kuin edellinen, joskus kymmenkunta vuotta sitten samassa paikassa

saatu. En tiedä, oliko kysymys laadusta vai tottumisesta, niin kuin eräät arvelivat. Kaurakiisseliä valmistetaan kahdessa vaiheessa. Ensin hapatetaan, sitten keitetään. Tarkemmin sen syntyyn syvennyin kotona, kun avasin Karjalaisen keittokirjan, jossa on runsaasti kaurakiisselitietoutta ja valmistusohjeet. Kahvin kanssa Elma tarjosi täytekkakua, jonka kukin voi muotoilla itse. Pöydässä oli kolme kulhoa, joista yhdessä oli jauhetusnäkkileivästä ja kauraryyneistä tehtyä seosta, toisessa viinimarjahilloa ja kolmannessa jäätelöä. Niitä voi annostella lautaselleen makunsa mukaiset määrät haluamansa järjestykseen. Hyvä kakku siitä syntyikin.

Materiaalisen puolen jälkeen Elma esitteli esille asettamiaan valokuvia ja kertoi oman sukunsa ja kylänsä henkilöistä, joista hänellä on paljon tietoa. Osan hän on tallettanut tietokoneelle ja lukuisiin suurennettuihin valokuviin, mutta suurin osa on vielä omassa päässä, josta se toivottavasti siirtyy tietokoneelle ja paperille muidenkin luettavaksi ja jälkeentulevien tiedoksi. Tapio Nikkari toivotti alussa väen tervetulleeksi kevätkokoukseen ja kiitti lopuksi emäntää onnistuneesta tilaisuudesta. Hän näytti joitakin kopioita Elisenvaaran asemakaavahdotuksesta, johon palataan myöhemmin.

OK

Olavi Kallioniemi, Matti Löyhkö ja Aaro Kojo.

Kahvi ja muut jälkiruoat.

Irma Mälikoski, Pirkko Spring ja Marjatta Auvinen maistelevat kiisseliä, Eero Mälikoski on jo syönyt omansa.

Katselen kotipihastani

Siirryn ajatuksissani vuosikymmeniä taaksepäin. Olen koulupoika. Vuosi on joko 1938 tai 1939. On kesäinen päivä. Liekö koulupäivä, vai onko kesäloma, sillä ei liene niin suurta merkitystä. Joka tapauksessa on aurinkoinen ja lämmin päivä, kun olen tullut pihalle katselemaan näkymiä pihapiiristäni. Kävelen tuvan ja navetan välille. Luon katseeni ensin etelään. Katseeni tapaa ensimmäisenä tuvan eteläseinustalta alkavan puutarhan. Silmissäni näen kymmenkunta omenapuuta, joissa useimmissa on runsaasti omenia. On siis syksy, koska omenat kypsyvät. Omenapuiden lähellä on runsaasti marjapensaita, karviaisia sekä punaisia ja valkoisia viinimarjoja, jotka alkavat jo olla syöntikelpoisia. Mustia viinimarjoja ei marjapensaiden joukossa ole. Siirrän katseeni eteenpäin. Puutarhasta alkavat pitkät sarat, jotka jatkuvat etelään Jussilaisen metsään saakka. Saroilla lainehtii pian tuleentumisen alkava vehnä.. Joku sarka on ollut heinällä ja odelma eli äpärikkö, kuten meillä päin sanottiin, on alkanut voimakkaan kas-

vunsa. Pian karja voidaan päästää herkuttelemaan tuoreesta heinästä. Siirryn hieman ja käännän katseeni lounaaseen. Ensin näen silmissäni meidän peltoja. Osa pelloista on ollut heinällä, joka on jo korjattu latoihin. Huomatavassa osassa peltoja kasvaa viljaa, ruista, ohraa ja kauraa. Ruis näyttääkin jo olevan lähes tuleentunutta. Pian on sen leikkuaika. Nostan katseeni peltujen yli ja näen Rasilaisten metsän. Metsän takaa näkyy korkeahko mäki, osa Luhovaaran kylää. Kylään on muutama kilometri linnuntietä.. Kuitenkin kylästä erottuu muutama talo, ainakin Syrjästen valkoinen talo piirtyy selvästi metsätaustaa vasten. Käännän katseeni länteen. Näen edessäni meidän koulupolkumme. Ensin se kulkee pellon piennarta pitkin omalla maallamme ja Mönkäreen rinteiden jälkeen jatkuu Rasilaisen pellon piennarta pitkin maantielle. Kun nostan katseeni ylemmäs, näen Pekkasen ryhmän. Selvimmin näkyy Matti Rasilaisen valkea iso talo. Pekka Rasilaisen taloa en erota, sillä se jää vähän alemmaksi oikealle ja met-

seen. Lähimpänä näen saunan, jonka vieritse edellä mainittu puro virtaa kohti Soskuan jokea, joka on kakossa maittemme rajana. Saunan vieritse kulkee meille tuleva tie, jota voisi nimittää kärrytieksi, vaikka siinä autollakin pystyi ajamaan. Maittemme rajalla On ilmeisesti sunnuntai, sillä missään ei näy ketään työnteossa. Silloin tehtiin kuusi päivää viikossa töitä ja sunnuntai oli lepopäivä, jolloin tehtiin vain välttämättömimmät askareet. Käännyin taas ja katselen luoteeseen. Edessäni on meidän kivinavetta, jonka läpi en näe, joten pitänee hypätä sen ylitse ja katsella sen jälkeen näkymiä. Jalkojeni alla on iso silokallio, jonka päältä johtaa ajosilta navetan ylisille. Sieltä tulee nenään äskettäin korjatun heinän tuoksu. Kallion ympärillä on pieni aho, jonka yhdestä kulmasta lähtee polku metsään. Kun tätä polkua kävelemme muuttaman sata metriä, tuleme räätäli Kusti Rasilaisen talolle. Käännyin pohjoiseen. Edessäni on aittarivi, vasemmalla eloaitta, sitten välinen ja viimein oikealla vaateaitta. Pian aitan takana on notko, jossa virtaa pieni puro, jossa normaali-vuosina virtasi vettä läpi vuoden. Oikein kuivina kesinä puro kuivui, mutta niin tapahtui harvoin. Notkon takaa alkoi metsä, joka jatkui Maasilta - Elisenvaara maantiehen asti. Käänän katseeni koilli-

seen. Lähimpänä näen saunan, jonka vieritse edellä mainittu puro virtaa kohti Soskuan jokea, joka on kakossa maittemme rajana. Saunan vieritse kulkee meille tuleva tie, jota voisi nimittää kärrytieksi, vaikka siinä autollakin pystyi ajamaan. Maittemme rajalla

muutaman sadan metrin päässä tien vieressä on Pekka Sikiön pieni talo, joka on tilastamme vuokratulla maalla. Siirrän katseeni itään. Runsaan kilometrin päässä on harju, joka kasvaa pitkiä, suoria isoja mäntyjä. Harju on keväisin teerien suosima soidinpaik-

ka. Monena keväisenä aamuna muistan kuulleen teeri en soidinääntä, joka kuuluu kuulaana aamuna kilometrien päähän. Kaakossa näkyy peltojamme, mutta mainitsemani Soskuanjoki ei näy pihapiirimme. Veljeni Arvi varmaan näkisi jotain muuta, sellaista, joita minun muistisilmäni eivät havainneet. Lounaassa hän varmaan näkisi Pitkän ladon ja lännessä Kennään ladon, mahdollisesti muutakin, sillä hänhän on nuorempi ja muisti näin ollen voi olla kirkkaampi. Näin oli ennen. Entäs nyt? Koko pihapiiri, koko se, mitä ennen näin, on nyt raiskattu. Vain osa navetan kiviseinistä on vielä pystyssä. Navetan paikalla kasvaa isoja koivuja. Asuinrakennuksesta ei ole mitään jäljellä. Yhtään omenapuuta tai marjapensasta ei ole jaksanut enää pysyä hengissä. Ei ole yhtään rakennusta Pekkasen ryhmästä, ei näy kuin metsää Luhovaaran suunnasta. Totaalinen tuho on kohdannut lapsuuteni maisemia ja koulutieni näkymiä. On vaikea uskoa Karjalan ylösnousemukseen, jota edesmennyt Pekka Kiiski aina puheissaan korosti. Aarne Heinonen

Helluntaipäivä 30.5.

Helluntai on 50. päivänä pääsiäisestä ja 10. päivänä helatorstaista. Ennen helluntai oli kaksipäiväinen juhla. Vuonna 1973 se muutettiin eheän työviikon takia viikonlopuksi. Vuodesta 1992 lähtien se on ollut yksipäiväinen.

Helluntai Uudessa Testamentissa on se juhla, joka Vanhassa Testamentissa tunnetaan nimellä viikk juhla, korjuujuhla ja uutispäivä. Se mainitaan ensin leikkuujuhla, jolloin kaikkien miesten oli tultava Herran eteen ja uhrattava uutiset viljasta. Juhlanvieron pääpiirteenä on kiitollisuus. Erityinen kiitos oli Egyptistä vapautuminen.

Ennen taivaaseenastumistaan Jeesus käski opetuslasten pysyä Jerusalemissa ja odottaa hänen lupauksensa täyttymistä.

Apostolien tekojen 2. luvussa kerrotaan, kun helluntaipäivä oli tullut, olivat he kaikki yhdessä koolla ja tulivat Pyhällä Hengellä täytetyiksi. Sinä päivänä annettiin ensimmäinen todistus Pyhän Hengen voimasta, sillä n. 3000 kääntyi Pietarin saarnan vaikutuksesta. Se oli kristillisen seurakunnan todellinen syntymäpäivä.

Kansanomainen helluntai

Kansanviisauteen uskoville naimattomille helluntai voi aiheuttaa paineita: "Jos ei heilaa helluntaina, niin ei koko kesänä", väittää laajalti tunnettu uskomus. Sitä ei ole syytä ottaa kovin vakavasti, sillä vastaavanlaisia enteitä liitettiin ennen vanhaan moniin muihinkin juhlapäiviin.

Maaseudulla on säästä riippumatta helluntaita pidetty ensimmäisenä kesäpäivänä. Silloin nuoret kokoontuivat iltaisin yhteen keinumään, hyppäämään

lautaa ja juoksemaan leskellä. Korkeilla kallioilla sijaitsevat kyläkeinut olivat huimapäitä varten pyöriesään kovaa vauhtia oman puisen akselinsa ympäri niin, että keinujat pyörähtivät päät alaspäin täysiiä kierroksia. Helluntain perinneruokiin kuului erilaisia maito- ja munaruokia, myös munamaito. Se on ollut Satakunnassa ja Hämeessä jopa seremoniallinen helluntain herkkä.

Perinteiseen helluntainviettoon on kuulunut myös helluntaisauna. Jos mahdol-

lista, niin tapana oli kylpeä ensimmäisen kerran talven jälkeen uusilla vihoilla eli vastoilla. Saunassakin nostettiin nuorten naimaonnea taikakonstein.

Länsisuomalaisille vihta ja itäsuomalaisille vasta

Vihdanvalmistus perinteiseen tapaan:

Valitse pitkiä, monihaaraista rauduskoivun oksia. Karsi oksien alaosa lehdet pois. Kokoa vihdakset pyöreäksi kimpuksi ja katkaise pitkinä sojottavat oksankärjet. Sido vihta noin metrin mittaisella oksatommalla koivunversolla, jonka latvapäähän voit jättää oksia.

Teroita tyvipää. Verso

pehmitetään joustavaksi laittamalla tyvi jalan alle ja oksaa pyöritetään käsin latvasta tyveen saakka. Sidottaessa työnnetään sideverso vihdan latvan juuresta oksanipun läpi kokonaan niin, että vain version latvapää jää toiselle puolelle. Taita se oksien sekaan. Kierrä sidettä vihdan ympärille ja tee silmukka pujottamalla side itsensä alitse. Kiristä. Tee samoin hieman alempana. Siteen loppupää kierretään silmukaksi ja tyvi työnnetään varren sisään päästä päin. Lopuksi tasoitele varren oksanpää siistiksi.

Raili Poutanen

Lähdeaineistona: Raamatun sanakirja, Suuri perinnekirja

HELVI TERTTU LIEKARI os. KOKKONEN KOSKUILTA 70 vuotta 18.6. 2004 RAUMALLA

Siltä varalta, jos et sattuisi muistamaan niitä aikoja, kun sinut olivat käyttäneet 22.6-34 kasteella Saareksen koululla koitan kertoa kuulemieni puheiden perusteella kaikille ketkä kuulolla vielä ovat. En minäkään muista, mutta Koskuinkylän naiset haastavat, jotta isäsi kantoisi sinut sylissään Saarekselle, tosin oli mukana ollut -kai koko kynnelletä kykenevä kylänväki

Ilma oli ollut kaunis ja kuuhe. Tiennet, jotta kuuman ja helteen välimailla. Selma Katriina oli pitänyt sinua sylissään Arokallion suorittaessa kasteen pyhän toimituksen Arokallio oli hieman silmäillyt ja sitten kysynytkin, jotta

- Onkos lapsen äiti?

- Ei, kun täti! Sitko myö tultii kävelemällä Saareksiilta kottii, Härmäläisen Anna, Anttosen Manta, Kilpiin Alviina tai kaikha myö

, nih hyö haastoit jott jottai Arokalliokii tais nähhä, kuh Veikko syntykii parintunnin kuluttuu, kuh kottii päistii.

Vuodet kuluivat, varuimme. Olivat veljet.

mummot, ukot, sedät tädit serkut, naapurit omat vanhemmat, oma kotitänhän, sitten? Sen me kaikki muistamme, mikä meidät maailmalle heitti.

Yksi tuokiokuva silti, ennen eka opintomatkaamme.

Heinosenmäessä kasvoivat suuret komeat kuuset. Kuusten latvoissa pesivät ainakin varikset keväällä.

Veljesi Eino ja Matti, sekä Tirkkosen pojat ryöstivät niiden pesiä, vaikka kielletykin oli, mutta silti.

Lienee ollut talvisotatalvi, kun pojilta sisu petti, eivät uskaltaneetkaan itse kiivetä kuuseen niin korkealle. Käsivät sinut hakemaan ne variksenmunat, korkealta Minä estelin

- Elä nouse, mänköööt ihe.

Kiipesit pitkätäkki päälläsi ja toit kuin toitkin taskussa munat alas. mutta yksi munankuori oli rikki! sait aika läksytyksen huolimattomuudestasi. Itkemään et sentään alkanut, vaikka vähältä piti. Ukko kyllä piti pojille puhutellun, viittasi jopa Kurkijokelaieen os moinen toistuisi.

Onnea ja virkeitä vuosia!

Pitkän miettimisen jälkeen valitsin jälkipolvien vuoksi sinun ja äitisi valokuvan syksyltä 1943. En tarkoita, jotta heidän olisi koettava ne meidän lapsuutemme ja nuoruutemme koettelemukset, mutta tiedettävä kuitenkin, miksi ne

varsinkin iän karttuessa mukana ovat.

Kävitte kuvassa isäsi Peter Johannes Kokkonen hautajaispäivän jälkeisenä maanantaina Lahdenpohjassa. Pojat eivät kai halunneet seurukuvaa mukaan. Sotalesken ja -orpojen tavaksi oli tullut valokuvan välityksellä ikuistaa ne tunteet jotka silloin velloivat, vaikka kuinka sankarihautajaisissa kunnialaukaukset ammuttiin - ne jopa pahensivat orvoksi jääneiden mielipahaa. (Yeljesi Eino ei koskaan niistä pyssyillä ammutuista kunnialaukauksista eroon päässyt. Hänen ristpoikasa Esa puhui vielä viimeviikolla mikääh Einoon vaivasi, kun? Kolmannen polven on mahdoton ja ehkä hyväkin, niin kuinka päin? Tietää, vai olla tietämättä?

Serkkusi **Elma Terttu Kokkonen**

ONKS TIETOO VASTAUKSET

1. Putnik.
2. Vihtori Kosola
3. 1930-luvulla
4. Laulujoutsen
5. Kirjailtu messupuku.
6. Varsinais-Suomessa
7. Sam Sihvon
8. Liettua
9. Kuolajärvi
10. Korkkitammen kuori-levyistä

LOIMAAN VIIALAN KONDITORIA-KAHVIO

Kauppalankatu 2, puh. 763 2001

Avoinna: Ma - pe 8.30-17

HAUTAKIVET

Vuodesta 1921 luotettavaa ja yksilöllistä palvelua

LOIMAAN KIVI
PUHELIN (02) 760 511

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa

Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

Tarjoukset voimassa: torstai - sunnuntai 27. - 30.5.2004

Kesäkeittiön herkut Sparista!

Snellman
Marinoidut
Kasslerpihvit

4⁹⁵
kg

HK Camping
grillimakkarat
500 g (3,00 kg)

3⁰⁰
2 pkt

Chick
Broilerin Rintafileet
n. 500 g

9⁹⁵
kg

Valiojäätelö vanilja

0⁹⁹
pkt

Coca Cola ja
Coca Cola Light
1,5 l, 2-pack (0,73 l)
sisältö 2,19+pantit 0,80 =

Suomalainen
PORSAA
PAISTI
Norjalainen
MERI-
LOHIFILE

2⁹⁹

5⁵⁰
kg

6⁹⁰
kg

GRILLILIHAN PALVELUPISTE PALVELEE

Perjantaisin 10.00-20.00
Lauantaisin 10.00-16.00

Pihvi

KAUPPAKESKUS
LOIMARI

TERVETULOA!

Alko
762 2062

nonstop parturi
040-765 7028

Kahvila
762 4432

LOP-Kultapiste
763 2150

Oigatar
762 1413

Ritvan ja Olin
Ei-keittiö
76368520

SPAR LOIMAA
Kauppias Sami Toivonen
puh. (02) 763 6850
ma - pe 7-21, la 7-18

Ruokakauppa Sinun makuusi

SPAR